

Haakon Olav Schärer,
Nedre Fallet 25,
7100 Rissa.
haakon.scharer@gmail.com

Rissa, 7. April 2021.

Indre Fosen kommune
Postboks 23,
7101 Rissa.

REGULERINGSPLAN FOR NEDRE FALLET – GYLDIGE VEDTAK- INFORMASJONSPLIKT

NEDRE FALLET.

1. Viser til min kommentar til planene om utvidelse av eksisterende vei og nybygg i strandsonen i Nedre Fallet.
2. Jeg har vært bosatt i Nedre Fallet i 50 år, og er slett ikke enig i alle udokumenterte påstander i saksframlegget. Men la det ligge. Jeg er først og fremst bekymret for grunnforholdene i den gamle rasgropa. Viser til Nedre Fallets Velforenings innlegg, som jeg er enig i.
3. **Over til historikken:**
Nedre Fallet boligområde ble opprettet i 1966. For å få tilgang, ble det bygget en vei ned i vestre rasgropside. Denne ble gruslagt. Veien stoppet utenfor boligene Nedre Fallet 26 og 27. Veien fikk en breddeutvidelse mellom Bolig 22 og 24, for parkering av besøkende til boligene og tilgang til kommunens friområde nedenfor boligrekke nærmest Botn. Max 2 biler kunne parkere her. **Det var ikke lov å kjøre ned til Botn.** Dette var regelen da min kone og jeg flyttet hit 1971. Det var tillatt å kjøre ned til Botn for å sjøsette egen båt om våren og hente båt om høsten, om ønskelig. Min båt ble brukt privat og i skolesammenheng.
4. Friområdet nedenfor byggefeltet ble de første årene mest benyttet av de som leide leiligheter og hus av kommunen, og som var barnefamilier, og de 2 familiene som var selveiere. 2 private, 2 tomannsboliger, og 9 eneboliger den gang. Disse brukte aldri bil ned til stranda. Ikke mange utenom byggefeltet benyttet friarealet, selv om det var fritt fram for alle. De gangene området var i bruk, var det til fellesarrangement i byggefeltet. Fotball, skotthyll og andre leker. Alltid på St. Hans-aften var det bålbrekking og hygge. Det var adgang for alle (allmennheten), aldri noe hinder for dette, men man skulle gå.
5. Årene har gått, og barna er blitt voksne og har flyttet ut. Ca. 1980 ble etter hvert alle boligene solgt til private. I dag sitter kommunen bare igjen med friarealet.
5. 29. april 1978 gikk Rissaraset. Dette fikk store konsekvenser for Botn. Botn hadde i lang tid vært reseptor for næringsstoffer fra Rissa Meieri på Leira, og silosaft fra omliggende gårder og via små elver som kom ut i Botn. Etter hvert ble det svært uhygienisk å bade i Botn, og stranda fikk en stram, vond lukt. Det ble slutt på bading om sommeren p.g.a mye grønske og lukt i strandkanten. Min friluftsguppe valgfag på Åsly

Ungdomsskole tok prøver av vannkvalitet i Botn flere steder, og målte vanddybden. Vi fant store forandringer fra før raset.

6. I 1991 ble det så ille at kommunen nedsatte en "Prosjektgruppe Botn", bestående av kommuneingeniør Ivar Asbjørn Fallmyr, kommunenaturvernkonsulent Finn Yngvar Benestad og meg, grunneier i Nedre Fallet. Vi skulle arbeide for å komme med forslag om hvordan vi kunne forbedre vannkvaliteten, og få fjernet lukt av jernsulfid langs stranda.
7. Før Rissaraset hadde vannet i Botn blitt tilført store mengder næringsstoffer fra meieri og landbruk, som ble spist opp av aerobe bakterier, noe som gikk ut over oksygeninnholdet i vannet. Men naturen ordnet opp i dette; hver vår fikk vi et såkalt "Dypvannsløft". Sola varmet opp vannet i overflaten til en temperatur på 4 gr. Celsius, størst tetthet (densitet), og dette vannet sank ned til bunnen og presset bunnvann og bakterier opp mot overflaten. Ved hjelp av tidevannet gjennom Strømmen, ble bunnvann, næringsstoffer og aerobe bakterier ført ut i Trondheimsfjorden, samtidig med at friskt, oksygenrikt sjøvann kom inn i Botn på fløende sjø. Etter raset, fungerte ikke dette lenger.
8. Grums fra leirraset gjorde bunnvannet tungt, mye tyngre enn sjøvann ved 4 gr. Celsius, slik at det naturlige "Dypvannsløftet" ikke fungerte lenger. Friskt, oksygenrikt sjøvann ble mangelvare, bare tilgjengelig i det øverste vann-sjikt. Prøver vi tok, viste at friskt oksygenrikt vann, der fisk kunne svømme, bare fantes i de 3-4 øverste meterne.
9. Det kom fortsatt melkerester og silosaft ut i Botn. Uten oksygen kunne ikke de aerobe bakteriene, som trengte oksygen, fungere på bunnen. Da overtok de anaerobe bakteriene, de som ikke behøvde oksygen for å bryte ned næringsstoffene. Disse produserte jernsulfid, som kom opp til strandkanten, som et sort, glatt, illeluktende lag på strendene, og var giftig.
10. Etter mye att og fram, bestemte gruppen seg for en løsning for å bli kvitt leirslammet, ved å legge ut en perforert plastslange i ring på det dypeste punktet i Botn, og så pumpe luft, som spredde seg som luftbobler utover, og tok leire-partiklene med opp mot overflaten og ut i Trondheimsfjorden på fallende sjø.
11. Et pumpehus med kraftig luftpumpe ble satt opp i Nedre Fallet, nede mot sjøsiden, lengst mot øst, og "boblebadet" satt i gang. Dypeste punkt i Botn etter raset, var nå flytte fra Hammaren, til ca. 200 m utenfor friarealet i Nedre Fallet. Flaks. Her var det kortest vei ut til det dypeste punktet, og lett adkomst for de tekniske hjelpemidler, luftpumpe, som trengtes. Teknisk kontor skulle foreta ukentlige kontroller av vannkvalitet kontrollere og holde luftpumpa inn takt. Et orienteringsmøte ble avholdt for å presisere at kommunens bil hadde adgang til pumpehuset. "Boblebadet" har fungert, fjernet leireslam på bunnen, og nå fungere "Dypvannsløftet" igjen, samtidig med at meieriet innerst i Botn er nedlagt og det er blitt forbudt å slippe ut silosaft.
12. Åsly barneskole har siden, hvert år gjennomført et prosjekt, "Sjøuka", hvor elevene har studert livet i fjæra og på sjøen. Alltid har adkomst vært gående, kort vei fra skolen.

13. Barnehagene i Sentrum har benyttet og benytter friområdet flere ganger i året, og kommer gående.
14. Rissa videregående skole har benyttet Botn og friarealet. De har båt og naust der.
15. Det samme gjør Fosen Folkehøgskole. De har også båt der, og er ute og segler. De går fra folkehøgskolen til båtene, bærende på seilene!
16. Da er det egentlig fullt. Når en tar med allmennheten, som går. Nye aktiviteter må finne seg et annet sted.
17. Jeg finner ingen logikk i at en strandstripe på vel 100 m også må huse Seilforeningen, speiderne og andre, når det fortsatt er mellom 10000 og 15000 meter strandlinje å ta av.
18. Det er koselig å se seilene på fjorden, men ikke til fortregning av de aktiviteter som allerede eksisterer, før Seilforeningen kom inn i bildet.
19. Da Seilforeningen kom, ble det plutselig bilkjøring, gjennom byggefeltet, på smal vei, ned til friområdet. Det ble slutt på ro, trivsel og fred. Usikker trafikk, rygging i nedoverbakke, og nye barnefamilier har flyttet til, med langt større aktivitet. Teknisk kontor har en særavtale for adkomst til pumpehuset, for vedlikehold og kontroll av vannkvalitet. Denne er brutt ved at Seilforeningen nå fritt kjører nedover.
20. Alt overløpsvann fra septikktanker var fra begynnelsen samlet til et stort sementrør, som randt fritt ut i Botn. Målinger Friluftsrådets gjorde, viste store mengder innhold av colibakterier. Kloakkene ble etter raset samlet til en stor septikk nederst på friarealet. For å tømme denne, fikk septikkbil dispensasjon til å kjøre ned for å tømme. Dårlig grunn gjorde at veien dit måtte oppgraderes noe. Men ingen fri adgang. Etter en tid ble all kloakk fra denne septikktank pumpet videre til rensesetasjonen på Uddu.
21. Jeg har ikke fått med meg at det er blitt lempet i adkomsten ned til Botn. *Jeg ber om å få tilsendt det kommunale vedtaket på at det nå er fri ferdsel ned til Botn.* Det går i hvert fall ikke an å dekke seg under tillatelsen Teknisk kontor en gang fikk, for å kjøre ned til Botn, for vedlikehold av pumpehus og kontroll av vannkvalitet eller tømming av septikk.
Er det gitt tillatelse til økt ferdsel gjennom et aktivt byggefelt, med både barn, yngre og eldre mennesker, forstyrrende, usikkert, da har reglene fjernet seg langt fra de regler Rissa kommunestyre ga ved opprettelsen av Nedre Fallet byggefelt i 1966! Veien ned til Nedre Fallet, var for adkomst til boligene, ikke ned til friarealet, dit gikk og går man!

OPPSUMMERING.

- A. Veien ned til byggefeltet i Nedre Fallet ble i 1966 bygd i sand, for å skaffe adkomst for alle beboerne i de opprinnelige 18 boenhetene, med eller uten bil.
- B. Nedenfor boligfeltet, ned mot Botn, var det et friareal for alle, både innbyggere i boligfeltet, og andre. For å komme ned til friområdet, måtte en gå. Adkomsten var via en sti.
- C. Mellom Nedre Fallet 22 og Nedre Fallet 24, var det mulig å parkere max 2 biler for innbyggere og besøkende. Skulle man ned til Botn, måtte man gå.

Jeg er ikke, som selveiende i boligfeltet, informert om at det er noen forandring på denne regelen.

- D. Etter Rissaraset ble Botn mer og mer forurenset av de anaerobe bakterier, som laget jernsulfid. Jernsulfid er meget giftig. Botn ville ha blitt ubrukelig, og folk kunne ha måttet flytte.
- E. Kommunen opprettet "Prosjektgruppe Botn", bestående av 2 kommunalt ansatte, og 1 person bra boligfeltet.
- F. Prosjektgruppen kom med et forslag om løsning. Løsningen ble vedtatt. Et orienteringsmøte for oppsitterne i Nedre Fallet ble avholdt 03.09.91. Ved å gi tillatelse til at 1 bil kunne kjøre ned til Botn, var ikke det samme som at nå var det fritt for all kjøring. Gi lillefingeren, så kan du ta hele handa. NEI!
- G. Teknisk kontor ble gitt tillatelse (1 kjøretøy) til adkomst med bil til 1. Luftpumpestasjonen, for kontroll og vedlikehold og 2. Botn, for å foreta målinger av vannkvaliteten i Botn, etter at "bobleanlegget" ble satt i gang.
- H. Det ble gitt dispensasjon til septikkbil til å hente avfall fra septikk en gang i året. Slutt på dette da all kloakk senere ble samlet og pumpet til renseanlegget på Uddu.
- I. Siden er friarealet i Nedre Fallet benyttet av 1. Oppsittere i Nedre Fallet, 2. Andre beboere i nærmiljøet, og besøkende, 3. Kano-padlere som har benyttet kommunens kanoer etter avtale, 4. Åsly Barneskole med sitt prosjekt "Sjøbruksuke", 5. Åsly Ungdomsskole tilvalgsfag, 6. Fosen Folkehøgskole med seiling og andre sosiale sammenkomster, 7. Rissa Videregående skole, landbruksfaglinje. Alle i gangavstand fra friarealet. Og disse har gått.
- J. Da Seilforeningens planer om å bygge et større naust i strandkanten ned mot Botn ble sendt ut til høring, ble ikke oppsitterne på øvre side av veien ned til Nedre Fallet tilskrevet. Hvorfor? Som medlem av Prosjektgruppe Botn, ble jeg i hvert fall i 1991 regnet å høre med til interessentene for friarealet i Nedre Fallet, og Botn som fjordarm.
- K. Senest for noen få år siden, gikk det et undersjøisk ras utenfor Fallet. Grunnen i Fallet består av leire og et tynt lag, 5 cm til 50 cm tykt, med jord oppå. Hvis det skal bygges et stort naust i strandkanten, vil dette øke trykket og muligheten for nye ras. Det er langgrunt utover, og melen må da være svært bratt nedover til det dypeste punktet i Botn, ca. 35 m, kun 200 m ute. Her må det være et stort press. Ved å ikke belaste strandlinja, minker en faren for nye ras.
- L. Jeg ser bare en mulighet; Seilbåtsenteret flyttes til et sted der det er dypere vann og tryggere grunn og uten bebyggelse i nærheten, så slipper vi mye irritasjon ved at det kjøres gjennom et boligfelt med smal vei, bred nok for beboerne. Gjøres den bredere, kommer den nesten helt inn til husveggen til enkelte. Med en strandstripe på over 10 km, må det finnes gode alternativer. Letteste, for meg mest irriterende, og kanskje billigste løsning er ikke alltid den beste.
- M. *1. I hvert fall ber jeg om en kopi av det kommunale vedtaket om at det er fri ferdsel ned til pumpehuset for alle, sendes meg.*
2. Og en begrunnelse for at jeg ikke har fått høringsutkastet om forandring av friområdet, og dermed mulighet til å uttale meg, som selveier i Nedre Fallet.

Denne gangen krever jeg skriftlig svar. Det er noe som heter
informasjonsplikt før nye prosjekter settes i gang. Jeg beklager.

Med hilsen

Haakon Olav Schärer

Eier av bolig i Nedre Fallet i 50 år og medlem av Nedre Fallet Velforening